
Edited by Tihamér Bakó, Antal Bókay, Anna Borgos, Ferenc Erős (chairman of the editorial board), György Péter Hárs, György Hidas, Anna Kovács (technical editor), Kata Lénárd, Judit Mészáros, Júlia Vajda, Anna Valachi.

THALASSA is the journal of the Sándor Ferenczi Society, Budapest.

THALASSA is the title of Sándor Ferenczi's classical work.

THALASSA symbolically refers to the sea, the womb, the origin, the source.

THALASSA is an interdisciplinary journal devoted to free investigations in psychoanalysis, culture and society.

THALASSA has roots in the historical traditions of Hungarian psychoanalysis, but is not committed to any particular school or authority.

THALASSA welcomes all original contributions, historical, theoretical, or critical, dealing with the common problems of psychoanalysis and the humanities.

DESCRIPTION OF THE PRESENT ISSUE (2006/1)

This issue celebrates the 150. anniversary of Sigmund Freud's birth. In our major section **PATIENTS' MEMOIRS – MEMORABLE THERAPIES** we publish texts taken from autobiographical writings and diaries of famous patients as well as commentaries on these texts. The case of the "Wolf-Man" (Sergei Pankeyev) was one of the most remarkable cases in the history of psychoanalysis. We publish here the chapter **My recollections of Sigmund Freud** from **SERGEI PANKEYEV's** autobiography *The Wolf-Man by the Wolf-Man*. In their essay **The Wolf Man's Magic Word** **NICOLAS ABRAHAM** and **MARIA TOROK** reinterpret the case, exploring the meaning of the Wolf-Man's encrypted Russian taboo words. Another remarkable figure in the history of psychoanalysis, **SABINA SPIELREIN**, was in deep therapeutic, personal, and professional relationship with both Carl Gustav Jung and Sigmund Freud. Excerpts from **The Diary of Sabina Spielrein (1909–1912)**, reprinted originally in Aldo Carotenuto's book *A Secret Symmetry*, are published here. Spielrein's diaries are followed by excerpts from **TRIBUTE TO FREUD**, essay-memoirs of the American expatriate poet, **H. D.** (Hilda Doolittle) who narrates and reflects upon her experiences under her therapy with Freud. **Susan Stanford Friedman's** essay **Against discipleship: collaboration and intimacy in the relationship of H. D. and Freud** analyses this therapy from H. D.'s point of view. Finally, **Dianne Hunter** in her essay **Hysteria, psychoanalysis, and femi-**

nism: The case of Anna O. presents a historical reconstruction and a reinterpretation of Josef Breuer's and Freud's famous case from a feminist perspective.

In our **WORKSHOP** section we publish two original contributions.

In her paper **Therapeutic effect as a by-product** **JÚLIA VAJDA** draws a parallel between the so-called narrative life-story interview technique and psychoanalytic therapy. She points out that this type of interviews, in which there is practically no intervention on behalf of the interviewer, can, in many cases help the reconstruction of a new narrative identity of the interviewee. Through this, it may have a therapeutic effect, that is not just a "joyful by-product", which the interviewees experience often only unconsciously, but in many cases they express overtly their gratitude for it. The paper explores two cases. The first is Márta's who was sterilised in Auschwitz, and the second is Gyula's, a survivor of the Shoah who was unable to tell his story on a manifest level.

In her essay **Doctor and patient in László Németh's *Hypertonia Letters*** **MELINDA KOVAI** analyses a series of notes written by the eminent Hungarian writer, novelist and essayist (1901–1975). Between March and December 1954 László Németh made several notes about his own hypertension, which was becoming more and more serious at that time. This work, called "The 12 Letters", is in fact a kind of diary in which the author recorded the symptoms of his illness and also his reflections on it. What is more, he recorded his own theory about it – admittedly with the aim of a self-therapy. Not only did he – as a former practising doctor – intend to find the potential therapy by exploring the aetiology of the illness, but he also considered the explanatory process, the recounting of symptoms and its publication as part of the self-healing procedure. This study examines the curing process of "Hypertonia Letters" as the manifestation of a characteristic intellectual role and method of self-construction at the same time.

In the **FORUM** section **EDINA FECSKÓ** and **ORSOLYA PAPP** give two accounts of the authors' experiences – under the title **In a double mirror** – at the 3rd European Psychoanalytic Film Festival, which was organised between 3–6 November 2005 in London. As they emphasise, the lectures as well as the creative atmosphere of the festival were inspiring for both reception and re-

thinking, and called for significant reflections. The first report concentrates on the reinterpretations of three dimensional festival space between the films, the lecturers and the audience – the interactions between the classical concepts of documentary and fiction, and their relativisation on the frontier of film and psychoanalysis. The second report focuses on the theme of narcissism, and on the wide variety of its filmic representations.

Under the title **Psychoanalysis owes its greatness to its philosophy of freedom**, we publish an interview with the French psychoanalyst **ELISABETH ROUDINESCO** on the *Black Book of Psychoanalysis (Le livre noir de psychanalyse)* which was published recently in France. Roudinesco refuses the arguments of the renewed attacks against Freud and psychoanalysis, and explains the historical and ideological roots as well as the present French context of the “anti-Freudian” campaign.

In his article **A commemoration of Tibor Rajka GÁBOR SZÓNYI** tributes to the eminent Hungarian psychoanalyst who was born 105 years ago and died 25 years ago.

We accept contributions in Hungarian, English, German or French. Authors are requested to provide their papers with an English and/or Hungarian summary. Original articles, reviews, reflections, and suggestions should be sent to Dr. Ferenc Erős, Institute for Psychological Research of the Hungarian Academy of Sciences, Victor Hugo u. 18–22, H-1132 Budapest. Phone/fax: (36-1) 239-6043. E-mail address: thalassa@mtapi.hu and erosf@mtapi.hu

Homepage: <http://www.mtapi.hu/thalassa>

THALASSA is published by the Thalassa Foundation, Budapest (address above).

The present issue of THALASSA was supported by the Ministry of National Cultural Heritage, the National Cultural Fund of the Republic of Hungary, and the “Lélekben Otthon” Foundation.

Thalassa is edited in cooperation with the “Theoretical psychoanalysis” PhD program of the Doctoral School in Psychology of the University of Pécs, and of the Institute for Psychological Research of the Hungarian Academy of Sciences.

ELŐZETES FELHÍVÁS KONFERENCIA-RÉSZVÉTELRE

A Vászón és a Dívány találkozása – szabad asszociációk filmművészet és pszichoanalízis határvidékén

„A filmek valójában korunk pszichológiai képzeiteinek lerakataivá válnak.” (Gabbard)

A Pécsi Tudományegyetem BTK Pszichológiai Doktori Iskola elméleti pszichoanalízis programja főszervezésével műhelykonferenciát szervezünk Pécsen 2006. december 8–9. között *A Vászón és a Dívány találkozása* címmel. A rendezvény célja a pszichoanalízis és filmművészet iránt egyaránt érdeklődő szakemberek számára egy olyan kreatív tér teremtése, melyben több irányból, és egymást kiegészítve vizsgálhatóak az alkotói folyamat, a filmalkotás valamint a befogadás jellegzetességei.

A Magyarországon első alkalommal megrendezésre kerülő konferencia azt a kezdeményezést kívánja folytatni, mely Nagy-Britanniában a mélylélektan iránt érdeklődő filmalkotók, filmtudományi szakemberek és a filmművészetben jártas pszichoanalitikusok eszmecseréjének elősegítésére jött létre. Ezeken a pszichoanalitikus filmfesztiválokon az elméleti diskurzusok mellett új filmek bemutatása és elemzése is hangsúlyt kapott. A szakterületek találkozása lehetőséget biztosított a tudatos filmes koncepciók mögötti tudattalan dinamikák és üzenetek feltárására, valamint olyan a filmművészetben megjelenő és a kulturális mitológia részét képező témák pszichoanalitikus felderítésére, mint például a szexualitás és agresszió, az individuációs folyamat kitüntetett konfliktusai, állomásai és a trauma. A film és a pszichoanalízis párbeszédbe állítása szinte magától adódik: összekapcsolja őket a hermeneutikai szemléletmód, a lét szimbólumok és narratívumok mentén történő megragadása.

Ezek szellemében a két napos konferencia keretében szeretnénk a film pszichoanalitikus megközelítésének történeti, elméleti és gyakorlati aspektusait is körüljárni – egyfelől húsz perces előadásokból álló tematikus szekciók, másfelől filmvetítések köré szerveződő kerekasztal-beszélgetések formájában. A szekciókba szívesen fogadunk előadói jelentkezéseket. Kérjük, az érdeklődők jelezzék előadói szándékukat a papporsi@lycos.com vagy a fecsko@avkf.hu e-mailcímen 2006 június 1-ig. (Az absztraktok beküldésének végső határideje: 2006 június 15.) Felmerülő kérdések esetén a fenti e-mail címeken készséggel állunk rendelkezésükre.

A szervezők nevében:

Bálint Katalin, Fecskó Edina és Papp Orsolya

2006. április 20.

Contents

Introduction (<i>Ferenc Erős</i>)	3
---	---

PATIENTS' MEMOIRS – MEMORABLE THERAPIES

<i>Sergei Pankeyev</i> : My recollections of Sigmund Freud	5
<i>Nicolas Abraham–Maria Torok</i> : The Wolf Man's Magic Word	23
<i>Sabina Spielrein</i> : The Diary of Sabina Spielrein (1909–1912)	49
<i>H. D.</i> : Tribute to Freud	63
<i>Susan Stanford Friedman</i> : Against discipleship: collaboration and intimacy in the relationship of H. D. and Freud	75
<i>Dianne Hunter</i> : Hysteria, psychoanalysis, and feminism: The case of Anna O.	101

WORKSHOP

<i>Júlia Vajda</i> : Therapeutic effect as a by-product	123
<i>Melinda Kovai</i> : Doctor and patient in László Németh's <i>Hypertonia Letters</i>	137

FORUM

Psychoanalysis owes its greatness to its philosophy of freedom. (An interview with <i>Elisabeth Roudinesco</i>)	151
In a double mirror. A report on the 3 rd European Psychoanalytic Film Festival (<i>Edina Fecskő–Orsolya Papp</i>)	156
A commemoration of Tibor Rajka (<i>Gábor Szőnyi</i>)	169

BOOKS	172
-----------------	-----

EVENTS AND INFORMATION	176
----------------------------------	-----

ENGLISH SUMMARIES	187
-----------------------------	-----

Tisztelt Leendő Partnerünk!

Lehetőség kínálkozik arra, hogy a Ferenczi Sándor Egyesület a névadó egykori villájában egy lakás megvásárlásával nekifoghasson a Ferenczi Múzeum, Archivum és Könyvtár kialakításának. Ferenczi élete utolsó éveiben az I. kerületi Naphegyen dolgozott, fogadta pácienseit, tanítványait, akik közül többen külföldön vitték tovább újító gondolatait. Itt írta a modern pszichoterápia szempontjából legjelentősebb munkáit.

A Ferenczi-Ház mint Ferenczi és a budapesti pszichoanalitikus iskola munkásságát bemutató múzeum, archivum és könyvtár, továbbá mint kutató, oktató és gyógyító központ működne, teret nyitva a hazai és külföldi szakemberek és érdeklődő látogatók számára is. Ferenczi és a magyar pszichoanalízis komoly mértékben járult hozzá a modern pszichoterápia fejlődéséhez, és a XX. századi magyar kultúrtörténet európai és tengerentúli recepciójához.

Célunk, hogy a Ferenczi-központ 2008-ra, Freud és Ferenczi találkozásának 100. évfordulójára elkészüljön.

Egyesületünk 2005. november 1-jétől egy 47 m²-es lakást bérel a naphegyi villában, amely 20 millió Ft-ért 2006. júliusig megvásárolható. A lakás megvételével fontos feltétel teljesülne, amely lehetőséget teremt a további bővítéshez.

Ferenczi Sándor elismertsége a pszichoterápia világában Bartók Béláival mérhető. Pszichoterápiás szemléletét világszerte ismerik és alkalmazzák.

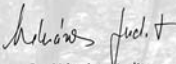
Terveink megvalósításához köszönettel vennénk az Ön támogatását. Azzal az összeggel, amit a Ferenczi-Ház céljaira – a lakás megvásárlásához és többfunkciós működtetéséhez – fel tud ajánlani, az intézmény szimbolikus tulajdonosává válik a ház alább felsorolt egy-egy darabjának megvételével, és tényleges-tevéleges szerepe lesz a XX. századi szellemi örökség továbbvitelében.

Téglá:	25.000 Ft
Szék:	50.000 Ft
Könyvespolc:	100.000 Ft
Ajtó:	250.000 Ft
Dokumentumtárló:	500.000 Ft
Panorámaablak:	1.000.000 Ft

Adományozóink nevét, amennyiben ehhez hozzájárulnak, feltüntetjük a Házban külön erre a célra kialakított helyen.

Törekvéseink és a Ferenczi-Ház létrehozásának támogatásában bízva, szívesen üdvözlettel:

Budapest, 2006. február

Dr. Mészáros Judit
elnök

*A Ferenczi Sándor Egyesület kiemelten közhasznú szervezet.
A magyar törvények értelmében az adományozó az adományozott összeg 150%-át levonhatja az adóalapból.*

Adószám: 19651862-1-41
Számlaszám: 11670009-07762200-70000009

Kapcsolattartó személy: Dr. Sass Erzsébet, tel.: (06-1) 351-1510, e-mail: langsass@axelero.hu
www.ferenczisandor.hu